

PROJEKT BREAK! MÕNINGAD POLIITIKASOOVITUSED SOOSTEREOTÜÜPIDE MUUTMISEKS MEEDIA KAUDU

Triin Roosalu & Maaris Raudsepp
koos Jüri Kruusvalli, Kadri Aaviku & Marti Taruga

2019

*The preparation of this material was funded by the European Union's **Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020)**. The contents of this publication are the sole responsibility of Tallinn University and can in no way be taken to reflect the views of the European Commission.*

Funded by the Rights Equality
And Citizenship programme of the
European Union 2014-2020

See aruanne on osa projektist BREAK! Vaata lähemalt: <http://bre-ak.eu>

Seeria teised väljaanded on:

Roosalu, T., Raudsepp, M., Kruusvall, J., Aavik, K., & Taru, M. (2019). *Project BREAK! Recommendations for media intervention and educational materials for all target groups in a variety of contexts*. RASI toimetised nr 7. Tallinn: Tallinna Ülikool

Roosalu, T., Raudsepp, M., Kruusvall, J., Aavik, K., & Taru, M. (2019). *Project BREAK! Designing intervention: mapping state of art, collecting good practices and developing indicators*. RASI toimetised nr 6. Tallinn: Tallinna Ülikool

Raudsepp, M., Roosalu, T., Kruusvall, J., Aavik, K., & Taru, M. (2019). *Project BREAK! Evaluating outcomes and assessing impact. Empirical insight*. RASI toimetised nr 8. Tallinn: Tallinna Ülikool

Roosalu, T., Raudsepp, M., Kruusvall, J., Aavik, K., & Taru, M. (2019). *Project BREAK! Guidelines for planning the media intervention: lessons from the project*. RASI toimetised nr 9. Tallinn: Tallinna Ülikool

Väljaanded on elektrooniliselt kättesaadavad:

<https://www.tlu.ee/yti/teadusrahvusvaheliste-sotsiaaluuringute-keskus/repositoorium>

Eessõna

Ristmeediaprojekti BREAK! taotleb elanikkonna hoiakute avatumaks muutumist soorolliga seotud stereotüüpide osas, et julgustada (noori) inimesi nende eneseleidmise teekonnal ja aidata neil ületada soolisi stereotüüpe elukutsevaliku tegemisel. Muutuse ellukutsumiseks – selleks, et toetada projekti peamistes sihtrühmades (noored ise ja need, kes neid tööalaste valikute juures eelkõige mõjutavad, näiteks õpetajad, lapsevanemad, karjäärinõustajad, töandjad) ülaltoodud eesmärki toetavate hoiakute ja praktikate kujunemist ning samas taunida seda mitte toetavaid hoiakuid ja praktikaid – töötati välja unikaalne ristmeedialahendus, lähemalt <http://brea-ak.eu>.

Projekti sotsioloogilist ekspertiisi hõlmava metoodilise töörühma ülesandeks jäi

- a) pakkuda selliseid lahendusi, mis on varasemates sellelaadsetes sekkumistes edukaks osutunud;
- b) seletada võimalikke mõjusid teoreetiliste kontseptsioonide abil; ning
- c) mõõta ja kirjeldada ristmeedialahenduse mõjusid.

Vaieldamatult on see tugeva ideoloogilise laenguga projekt, kuivõrd taotleb selgelt egalitaarsust, võrdseid võimalusi, sotsiaalset ja soolist võrdõiguslikkust, inimõiguste ja inimväarikuse austamist igäühe puhul. Selline ideoloogiline kallutatus on projekti tegevuste aluseks ning pakub raamistikku, mille põhjal ristmeedialahendus loodi ning selle asjakohasust hinnati. Kontekstis, kus paremäärmuslik populism ja feminismi- ja laiemalt naiste õiguste vastased hoiakud on levimas ning hoolimatu retoorika on jõudnud avalikku sfääri üle kogu Euroopa, on meie selline ideoloogiline suund juba iseenesest mõnevõrra tundlik. Seejuures tasub siinkohal meenutada, projektitaotluse koostamise ajal valitsesid nii Eestis kui Euroopas tervikuna mõnevõrra erinevad poliitilised hoovused, kuid soostereotüüpidest vabade eneseteostusvõimaluste alane teavitusprojekt oli sellegipoolest asjakohane idee. Niisiis, kui teadvustame projekti kaht peamist aluspõhimõtet – tagada igäühele parimad võimalused oma tugevuste ja huvide tundmaõppimiseks ja rakendamiseks tööturul, ilma et peaks silmitsi seisma soostereotüüpidest tulenevate piirangutega; ning kasvatada ühiskonnas ja kogukondades ka mittetraditsiooniliste elukutsevalikute osas mõistvat suhtumist ja aktsepteerimist, et tulemuseks oleks kaasavam ja ka tulemuslikum töötajaskond – näeme, et projekt on olemuslikult oluline läbi aja ja eri ideoloogiliste suundumuste.

Projekti töörühma nimel loodame, et projekti tegevused teid inspireerivad ning leiate projekti kogemused asjakohased olevat.

Oleme neid jaganud kolmes aruandes: sedalaadi kampaaniate tingimusi, valikuid ja seniseid kogemusi kajastav ülevaade; soovitusel, mida silmas pidada, kui analoogseid tegevusi planeerida; ning aruanne selle kohta, kuidas sedalaadi kampaania tulemusi mõõta ja mõtestada.

Leiate lisainfot projekti ja selle tulemuste kohta veebilehelt <http://bre-ak.eu>

Sisukord

Preface.....	Error! Bookmark not defined.
Contents.....	Error! Bookmark not defined.
1 General policy recommendations	Error! Bookmark not defined.
2 Specific recommendations by topic.....	6
2.1 Prefer gender mainstreaming approach.....	6
2.2 Account for the general media context.....	6
2.3 Choose comprehensive approach to intervention.....	Error! Bookmark not defined.
2.4 Secure network of interventions for sustainability	Error! Bookmark not defined.
2.5 Reach heterogeneous target audiences.....	Error! Bookmark not defined.
2.6 Build tools into communication strategies	Error! Bookmark not defined.
2.7 Provide positive role models	Error! Bookmark not defined.
2.8 Understand variety of mechanisms of impact.....	Error! Bookmark not defined.
2.9 Be aware of different impact on segments of target audience.....	Error! Bookmark not defined.
2.10 Be culturally sensitive	8
2.11 Support developing media literacy	8
2.12 Promote gender neutral/sensitive career guidance.....	Error! Bookmark not defined.
2.13 Empower young people to be self-confident regarding their career plans	9
2.14 Involve target group to the project process.....	Error! Bookmark not defined.
2.15 Design the work of cross-sectoral, interdisciplinary team.....	Error! Bookmark not defined.

1 Mõned üldisemad poliitikasoovitused

Selle projekti eesmärk ei olnud küll otseselt soovituste genereerimine poliitilisteks sammudeks, kuid mõned projekti tegevuste käigus ilmnunud aspektid väärivad kindlasti edasist tähelepanu.

1. Noori ümbritsevate **pere-, haridus- ja tööturuinstitutsioonide muutmine** on nende sooliste stereotüüpide vaidlustamisel võtmetähtsusega, seega toetaks ühiskondlikke muutusi kõige enam tähelepanu asutuste (ümber) kujundamisele, selle asemel, et püüda noori "korda teha".
2. Noorte julgustamisel sooliste kutsealade stereotüüpide vaidlustamiseks on ülioluline **koostöö õpetajatega, noorsootöötajate ja karjäärinõustajatega**, ning nad saavad oma rolli siin paremini täita, kui neil on olemas kvaliteetne teabe ja noortega töötamiseks sobilikud töövahendid. Meie kogemus näitab, et õpetajakoolitust ja juhiseid projekti materjalide parimaks kasutamiseks hinnati väga kõrgelt, samas kui kõigis kolmes partnerriigis tunnustati sobivate materjalide süstemaatilist puudumist. Seetõttu oleks soovitatav jätkata jõupingutusi sellekohase materjali tootmiseks ja kohandamiseks, et need sobiksid nii noortele - kui ka neid mõjutavatele võtmeisikutele.
3. Tundub, et soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise on endiselt parim viis vaatajate huvi äratamiseks meelelahutuslikumate lahenduste vastu ning meie näide, kus käsitleti soolisi stereotüüpe küsimuse alla seadvaid teemasid muude, just eri sihtrühmade jaoks tajutavalt oluliste teemade kõrval, tundus olevat tulemuslik strateegia. Kui eri **sihtrühmad kahtlevad tajutud põhieesmärgis, loobuvad nad suurema tõenäosusega kampaania tegevustes osalemisest**, mis tühistab ka väikeste nukete abil tekkida võivad mõjud.
4. Tugi eri meediakanalite või võimalusel ristmeediategevustena aitab iga kampaanialahendust (nt teleseriaali) nähtavust laiendada ja võimaldab esile tuua mitmesuguseid teemasid, millele kampaania põhitegevused on üles ehitatud - mõnikord selgesõnaliselt, mõnikord kaudsemalt. **Seega tuleks parima tulemuse saavutamiseks eri meediakanaleid kombineerida**. Eriti siis, kui sekkumine on suunatud noorte vaatajaskonnale, tuleks arvestada näiteks nende eripäraseid meediatarbimispraktikaid või ootuseid autentsusele, seepärast peab nende kutsumine või suunamine kampaaniaressursside juurde enamasti toimuma väljaspool kampaaniat kajastavat ringhäälinguorganisatsiooni ennast – näiteks sotsiaalmeedia või ka õpetaja poolt.
5. Avalik-õigusliku ringhäälingu põhimõtted sobivad jätkuvalt hästi haridusliku iseloomuga programmide kaudu sotsiaalsete eesmärkide saavutamiseks. Samas, rahastamine ja muud avalik-õiguslike ringhäälingusüsteemidega seotud probleemid (näiteks, päevapoliitika) võivad muuta näiteks käesoleva projektiga hõlmatud teemad nende igapäevapraktikas teiste eesmärkidega võrreldes vähem prioriteetseks. Kvaliteet ja kõigi vaatajarühmadeni jõudmine muudab avalik-õiguslikud meedia eriti sobivaks sotsiaalsete sõnumite levitamisel. Seega on **hea raamistik avalikõigusliku meedia kanalite toetamiseks, aga sisu loomisel ka avaliku ja erasektori koostööks oluline edu faktor**. Väikeriikide väiksemad võimalused riiklikuks rahastuseks kompenseeris aga (projekti kolme partnerriigi näitel) võimalus avalik-õigusliku ringhäälinguga hõlpsamalt kontakti luua, suhelda ning institutsionaalset koostööd algatada.
6. See projekt oli kõigis ülal toodud lõigetes hea tava näide. Selline interdistsiplinaarne, sektoritevaheline koostööprojekt aitab ka **projektiga seotud osapooltel endale paremini teadvustada probleeme, mis on seotud tööalaste sooliste stereotüüpide piirava mõjuga igapäevaelus**. Võib oletada, et kõik arvestavad neid oma tulevastes projektides.

2 Konkreetsemad soovitused teemade lõikes

2.1 Rakendage soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise põhimõtteid

Fakte: telesarja tegelaste seas kujutati eri vanuses mehi ja naisi väga laia valiku sotsiaalsete situatsioonide ja ametialade näitel, vahel soolisi stereotüüpe selgesõnaliselt küsimuse alla seades, vahel tehes seda kaudsemalt, nii et need tulid ilmsiks alles juhendatud refleksiooniprotsessis – see tähendab, alles siis, kui keegi vaataja tähelepanu selgelt sellele juhtis. Telesari tõi aga esile ka mitmeid muid noorte turvalisuse ja heaoluga seotud teemasid, seda nii kooli, töö kui kodu kontekstis, mis võimaldab ka laste ja noorte õiguste küsimuste käsitlemist laiemalt. Nii olid soolise võrdõiguslikkuse küsimused teiste teemade seas, mitte ainulaadselt esile tõstetud. Samas tuleb tunnistada, et suurem osa projekti raames korraldatud koolitustel osalenud õpetajaid, karjäärinõustajaid ja noorsootöötajaid olid naised, mis küll osalt vastab nende ametirühmade soolisele koosseisule, kuid paneb küsima, mida oleks saanud teha teisiti, et kaasata rohkem mehi.

Soovitusi: ka projekt, mis on võtnud eesmärgiks soolise võrdõiguslikkuse, peab tegema jõupingutusi, et mitte ainult oma sõnumite ja sisuga, aga ka oma tegevustega ise jõuda eri soost inimesteni. Võiks näiteks kaaluda laiema ringi sihtgruppide kaasamist, näiteks kutseõppe õpetajad, sporditreenerid, huvialategevuste juhendajad, samuti militaarsetes ja paramilitaarsetes organisatsioonides noortega töötavad inimesed, et meeste esindatust sihtrühmas suurendada.

2.2 Võtke arvesse üldist meediakonteksti – ja kujundage seda

Fakte: Toodetud teleseriaal paigutus tavalisse audiovisuaalse meedia konteksti, milles esineb rohkesti soolisi ja ametialaseid stereotüüpe. Mistahes sekkumine peab konkureerima tavapärase meediasisuga ja see võib ka sõnumeid moonutada.

Soovitusi: Rakendada tuleks muidugi meedia iseregulatsiooni, järgides siiski hoolikalt avalikõiguslike ringhäälinguorganisatsioonidele mõeldus sellekohaseid arvukaid suuniseid. Sotsiaalse vastutuse tajumine tähendab, et sõnumite osas tuleks toimida vastutustundlikult, iseäranis noortele mõeldud teleseriaalide ettevalmistamisel. Süstemaatiliselt tuleks analüüsida teleseriaalide retseptiooni noorte seas, et mõista, mida ja kuidas publik sõnumina vastu võtab, ja sellest lähtuda ka programmiotsuste tegemisel või toetavate tegevuste kavandamisel.

2.3 Rakendage sekkumise puhul mitmekülgset lähenemist

Fakte: Meie sekkumine sisaldas palju erinevaid elemente (nt teleseriaal, trükitud ja veebipõhised õppematerjalid, õpetajate koolitused), mis täiendasid üksteist. Teleseriaal ei saaks oma hariduslikku potentsiaali realiseerida, kui ei oleks lisatud kommentaare ja üleskutseid järele mõelda. Teisalt, õpetajakoolitus ilma teleseriaali toeta, milles sõnumid olid esitatud narratiivselt, oleks võinud jääda igavaks. Õpetajad hindasid kõrgelt pakutud tööriistade kasutamise võimalust.

Soovitusi: Pakkuda analoogseid koolitusi ka lapsevanematele, tööandjatele; jätkata samalaadsete õpetajakoolitustega. Pakkuda pidevat tuge õpetajatele ja teistele noortega tegutsevatele professionaalidele, kes võivad nende teemade käsitlemisel tunda end ebakindlalt.

2.4 Jätkusuutlikkuse tagamiseks ühendage eri sekkumised võrgustikuks

Fakte: Praegu on ja minevikus on olnud mitmeid sarnase eesmärgiga, kuid omavahel kooskõlastamata projekte, mille kogemusi ei koondata ega kasutata järgmiste kavandamisel. Nii jääb ära nende teemade käsitlemisel kumulatiivne võimendav efekt.

Soovitus: Püsivama mõju tagamiseks peaks sekkumine olema elujõuline, olles ühendatud teiste samasuunaliste projektidega (projektide koalitsiooni loomine). Oleks igati soovitatav, et mõni asutus võtaks oma ülesandeks eri projektide tulemuste ja lähenemisviiside kogumise ja süstematiseerimise, et neid oleks võimalik järgmiste projektide juures arvesse võtta.

2.5 Püüdke jõuda erinevate sihtrühmadeni

Fakte: Kuigi teleseriaal oli mõeldud ennekõike noortele, jõudis see otsevaatamisel siiski peamiselt keskealiste ja vanemate inimesteni, kes vaatavad suurema tõenäosusega televiisorit, ehkki seriaal oli ka veebis voogedastamiseks saadaval, kus seda said jälgida ka nooremad. Sari oli huvitav igas vanuses vaatajatele.

Soovitusi: Nooremad inimesed vajavad teleseriaali vaatamiseks erinevaid leidlikke nükkeid – et keegi kusagil neile omases kanalis soovitaks neile teatud sisu (näiteks telesarja). Samas on ka suureks lisaväärtuseks, kui sotsiaalset muutust taotleva kampaania sisu äratav eri sihtrühmade tähelepanu ja kõnetab neid eri moel, võimendades nii tegevuse põhitaotlust.

2.6 Lisage oma kampaania suhtlusstrateegiasse erinevaid tööriistu

Fakte: Teleseriaal sisaldas mitmesuguseid soolise võrdõiguslikkuse, stereotüüpide, diskrimineerimise, enesekehtestamise jne teemalisi sõnumeid. Paljud olulised teemad olid põhjalikult kaetud – oli loodud hea materjal arutelude õhutamiseks vaatajate seas.

Soovitusi: Telesarja võib kasutada täiendava vahendina sotsiaalteaduste ja psühholoogiaga seotud teemade õpetamisel koolis ja ülikoolis, samuti koolitustes, noorsootöös, kirjutavas meedias, jms.

2.7 Esitage positiivseid eeskujusid

Fakte: Telesarja peategelane oli loodud ja etendatud nii tulemuslikult, et ta meeldis enamusele vaatajatest erinevates vanuserühmades ja teda tajuti kui positiivset eeskujut.

Soovitusi: looge ja tutvustage meedia kaudu positiivseid eeskujusid (nt julgustades mehi asuma õpetamise või hooldamisega seotud karjääriteele ja naisi valima tehnika ja täppisteadustega seotud elukutseid)

2.8 Püüdke mõista erinevaid mõjumehhanisme

Fakte: Erinevad sotsioloogilised ja sotsiaal-psühholoogilised teooriad rõhutavad inimestevaheliste ja grupiarutelude otsustavat rolli sotsiaalsete muutuste vahendajana. Projekti puhul olid väga tulemuslikud erinevad rühmaarutelud, juhendatud refleksioonid ning teema käsitlemine koolitusel. Samas jäi aga napiks teleseriaalis tõstatatud teemadega seotud avalike

arutelude osa ja ka projekti veebisait ei võimaldanud kasutajate tagasisidet ega kommentaare. Refleksiivsus ja inimeste suhtlemisel tekkiv vastasmõju on peamised teed sotsiaalsete muutusteni, mis tervikuna toimuvad ainult kollektiivsete tähenduste ja mõtlemisharjumuste koosloomise ja -muutmise kaudu. Refleksiivsus on ka vajalik tingimus transformatiivseks õppimiseks ja mingite juurdunud teemade – näiteks, sooga seotud stereotüüpide - ümberõppimiseks.

Soovitusi: Üheks võimaluseks on luua (veel) terava(ma)t ja kaasahaarav(am)at sisu, et see tekitaks spontaanselt aktiivsemat diskussiooni, teiseks teeks - aidake algatada arutelusid (sotsiaal-)meedias. Proovige erinevatel viisidel õhutada vaatajate refleksiooni, näiteks kaasates nad juhendatud (sotsiaalmeedia-)aruteludesse, uute õppematerjalide loomisse jne.

2.9 Olge teadlik erinevast mõjust sihtrühma segmentidele

Fakte: Sihtrühm on soohoiakute ja -praktikate osas heterogeenne: Eestis on 20% elanikkonnast püsivalt liberaalne sooküsimustes. Kui lisada veel ambivalentseid rühmad, siis 43% elanikkonnast toetab soolist võrdõiguslikkust tööl, 53% toetab soolist võrdõiguslikkust laste hariduses ja 38% toetab soolist võrdõiguslikkust peresuhetes. Erinevad rühmad tajuvad selleteemalisi sõnumeid, sealhulgas telesarja kaudu, erinevalt

Soovitusi: Uurige ja levitage teadmisi sooliste hoiakute proportsioonide ja nende muutumise kohta ühiskonnas. Olge teadlik soolise võrdõiguslikkuse ja selle mõistmise võimaldajatest ja tõketest.

2.10 Olge tähelepanelik kultuuriliste erinevuste suhtes

Fakte: Keelevähemuste seas oli telesarja vaatajaid palju vähem. Venekeelsed vaatajad tajusid sarja erinevalt. Sarja tegelaskond jäi ka võrdlemisi homogeenseks ja ei ole vastavuses ühiskonna proportsioonidega.

Soovitusi: Pöörake tähelepanu kultuuriruumis domineerivatest rühmadest erinevate gruppide meedia vastuvõtu iseärasustele. Hea oleks loosse sisse kirjutada tegelasi, kes esindaksid kultuurilisi vähemusi, ning esile tuua nende väärtusi ja konkreetseid probleeme.

2.11 Toetage meediapädevuste arendamist

Fakte: Sageli vaatajad pigem ei pane meedias nähtut kahtluse alla ega esita selle kohta küsimusi, meedia meelelahutuslikul tarbimisel puudub kriitiline lähenemine. Kui vahendaja (näiteks õpetaja või kommentaator) osutab konkreetsetele tähelepanu väärivatele aspektidele ja algatavad nendel teemadel arutelu, on järgmine kord vaatajatel lihtsam ära tunda ka varjatumaid või tagaplaanile jäävaid sõnumeid.

Soovitusi: On vaja õpetada oskust ja valmidust kriitiliselt hinnata (sotsiaal-)meedia sisu, ning näiteks telesarja Miks mitte? kasutamine õppetöös ja laiemalt eri kontekstides on siin üheks tänuväärseks võimaluseks, sest teemad on kõigile arusaadavad ja päriselust tuttavad. Selle laiem rakendamine aga tähendab õpetajatele ja õppekavva sellisteks tegevusteks tööaja planeerimist, sobiliku suurusega õppegruppe, jne.

2.12 Aidake edendada sooneutraalset ja -tundlikku karjäärinõustamist

Fakte: Õpetajate ja karjäärinõustajate seminaride tagasiside põhjal oli sootundlikkuse teema neile suhteliselt võõras ja ebakindlust tekitav, kuid kasulik, et stereotüüpsetest lähenemistest teadlikult hoiduda.

Soovitusi: Jätkata õppematerjalide ja koolituste ettevalmistamist õpetajatele ja karjäärinõustajatele soolise neutraalsuse ja soolise tundlikkuse teemadel, mida saaks rakendada nii karjäärinõustamisel kui mujal. Korraldada koolitusi erinevatel tasemetel ja erineva kuulajaskonna jaoks, et igäüks leiaks sobiva võimaluse end selles valdkonnas täiendada.

2.13 Aidake toetada noorte enesekindlust oma karjääriplaanide osas

Fakte: Teleseriaali vastuvõtu analüüs näitas, et peategelase enesekindlus ja visadus avaldasid enamusele vastajatetest suurt mõju ja inspireerisid neid. Miks mitte?! sari on paljude vaatajate jaoks sümbolne ressurss, mis toetab muutuste algatamist iseendas (näiteks suurema enesekindluse suunas) või suhetes teistega (lapsekesksmaks, tundlikumaks lapsevanemaks või õpilasesksmaks, tundlikumaks õpetajaks muutumise suunas).

Soovitusi: Võimaldage vaatajatel oma elus muudatusi teha, pakkudes neile toetavaid sümbolseid ressursse meedia kaudu.

2.14 Kaasake sihtrühm projekti protsessi

Fakte: Hea projekt kulgeb väikeste sammude kaupa, valideerides ja hinnates sekkumise sisu ja vormi projekti eesmärgi ja kõigi huvigruppide seisukohast. Telesarja stsenaarist pidas nõu meeskonna liikmetega, noored näitlejad jagasid oma kogemusi, üliõpilased olid kaasatud ristmeedia toodete (näitus, brošüür) kujundamisse. Kasutati noortega koosloome meetodit ja toodeti mitmesuguseid täiendavaid õppematerjale (teatrilavastus, õppevideod ja sotsiaalmeedia aktiveerimine). Koolikülastused ja rühmadiskussioonid koolides köitsid õpilaste tähelepanu. Islandil kasutati teist formaati - noored löid ise vastavatel teemadel netisaateid.

Soovitusi: Kaasake noored projekti kavandamisse, arutage ideid sihtrühmade erinevate segmentidega, uurige välja teemad, mis neile tegelikult olulised on. Kasutage erinevaid töövorme.

2.15 Kavandage hoolikalt valdkondadevahelise interdistsiplinaarse rühma tööd

Fakte: Erinevate erialade spetsialistide koostöö võimaldas ühendada ideed ja vahendid ühise tulemuse – ristmeediasekkumise - loomiseks. Tööprotsessi käigus õpiti üksteiselt ja vahetati kogemusi. Kokkuvõttes suurenes kõigi osalejate teadlikkus soolise võrdõiguslikkuse teemadest.

Soovitusi: Töötades heterogeenses (rahvusvahelises ja/või multidistsiplinaarses) meeskonnas nagu BREAK! projekt, tuleks erilist tähelepanu pöörata meeskonna loomisele ja meeskonna juhtimisele. Alguses tuleks selgesõnaliselt välja öelda osalejate ootused projektile ja üksteisele, tööprotsessi tuleks jälgida ja reguleerida viisidel, mis jõustaks ja inspireeriks kõiki osalisi, ning lõpus tuleks koguda kõigilt osalejatelt tagasisidet, et hinnata protsessi erinevatest vaatenurkadest. Projekti käigus tuleks üksteisemõistmist toetada ja edendada rühmaarutelusid.